

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

**Directoraat-generaal Agro en
Natuur**
Directie Natuur en Biodiversiteit

Bezoekadres
Bezuidenhoutseweg 73
2594 AC Den Haag

Postadres
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Factuuradres
Postbus 16180
2500 BD Den Haag

Overheidsidentificatienr
00000001003214369000

T 070 379 8911 (algemeen)
www.rijksoverheid.nl/ez

Behandeld door

Datum **- 04 APR. 2016 -**
Betreft **Besluit Wob-verzoek panda's**

Ons kenmerk
DGAN-NB / 16032037

Uw kenmerk

Bijlage(n)
2

Geachte heer

Bij brief van 10 december 2015, heeft u bij het ministerie van Algemene Zaken met een beroep op de Wet openbaarheid van bestuur (hierna te noemen: Wob) informatie verzocht over de overkomst van twee panda's naar Nederland vanuit China.

Dit verzoek is door het ministerie van Algemene Zaken bij brief van 18 december 2015 ter behandeling doorgestuurd naar mijn ministerie.

Uw verzoek heeft betrekking op het volgende:

1. Alle documenten waaruit de ondersteuning aan de inzet van Ouwehands Dierenpark en/of Marcel Boekhoorn (waaronder diens vertegenwoordigers, zaakwaarnemers, bedrijven, enz.) richting de Chinese autoriteiten blijkt over de afgelopen 15 jaar;
2. Alle documenten inzake de overeenkomst, waaronder:
  - De overeenkomst zelf, inclusief concepten, waaronder uitvoeringsbepalingen en andere vormen van afspraken zoals condities voor Chinese merchandising op ons grondgebied, betalingen aan China en zakelijke overeenkomsten;
  - Kosten van het hele project, waaronder de voorbereiding in Nederland en China, bruikleenkosten, verzekeringskosten van zowel verblijf als vervoer, de huisvesting van de panda's, de huisvesting, reizen enz. van het Chinese begeleidende team, het verblijf, reizen enz. van Chinese bezoekdelegaties, bamboe inclusief bamboevergunning;
  - De invoervergunning.

Bij brief van 21 december 2015 heeft het ministerie van Algemene Zaken u laten weten dat het verzoek tevens betrekking heeft op informatie die berust bij de ministeries van Buitenlandse en van Economische Zaken. Om deze reden is uw verzoek ter behandeling ook aan mijn ministerie toegezonden. De ontvangst van uw verzoek is door ons schriftelijk bevestigd met de brief van 13 januari 2016. Tevens is in deze brief de beslistermijn met vier weken verdaagd tot 16

februari 2016, op grond van artikel 6, tweede lid, van de Wob. Daarnaast is de beslistermijn opgeschort vanwege het vragen van zienswijze aan derden.

Achtergrond

Alvorens inhoudelijk op het Wob-verzoek in te gaan geef ik u graag een toelichting op de totstandkoming van de overeenkomst zoals die gesloten is tussen Ouwehands Dierenpark en het Chinese Wildlife Conservation Agency (CWCA) en de rol van de Nederlandse overheid daarin.

Ouwehands Dierenpark heeft sinds 2000 ingezet om deel te nemen aan het Chinese natuurbeschermingsprogramma ter bescherming van de panda. Onderdeel van dit programma is niet alleen de uitleen van twee panda's, maar ook onderzoek, fokprogramma's en programma's om de reuzenpanda weer terug te brengen in de natuur. In samenwerking met Wageningen Universiteit zal Ouwehands Dierenpark in Nederland onderzoek doen. Uiteindelijk heeft de inzet van Ouwehands Dierenpark ertoe geleid dat in 2015 tijdens het Nederlandse staatsbezoek aan China een overeenkomst is bereikt tussen Ouwehands Dierenpark en CWCA inzake het natuurbeschermingsprogramma ter bescherming van de panda. De overheid is in deze overeenkomst geen partij. Ook heeft de Nederlandse overheid geen tegenprestatie geleverd.

In de afgelopen jaren is op verschillende niveaus met de Chinese autoriteiten gesproken over bilaterale samenwerking tussen China en Nederland ter bescherming van de reuzenpanda. Daarbij heeft het kabinet aangegeven de inzet van Ouwehands Dierenpark richting de Chinese autoriteiten te ondersteunen. Dit is onder meer gebeurd in 2001 in de brief van toenmalig Minister-President Wim Kok aan toenmalig president Jiang Zemin. Daarnaast is in een aantal gesprekken met de Chinese autoriteiten de bilaterale samenwerking ter bescherming van de reuzenpanda en de inzet van Ouwehands Dierenpark ter sprake gekomen. De ambassade in Peking heeft de inzet van Ouwehands Dierenpark ondersteund door het samenbrengen van de betrokken partijen. Hierbij kunt u denken aan het faciliteren van een ontmoeting tussen Ouwehands Dierenpark en het CWCA en het zenden van een diplomatieke nota waarin de Nederlandse steun aan de inzet van Ouwehands Dierenpark wordt herbevestigd. Deze diplomatieke nota vindt u in de inventarislijst van het ministerie van Buitenlandse Zaken.

De samenwerking op het gebied van panda's biedt een goede basis om ook rond andere soortenbeschermingsprogramma's samen te werken met China. Daarover is een Memorandum of Understanding gesloten tussen het ministerie van Economische Zaken en het Chinese State Forestry Agency. Zie hiervoor de inventarislijst in bijlage 2 van dit besluit. Ik hoop u hiermee voldoende geïnformeerd te hebben.

De Rijksoverheid beschikt niet over de in verzoekdeel twee gevraagde documenten inzake de overeenkomst waarin uitvoeringsbepalingen en kosten van het hele project staan.

Wettelijk kader

Ten aanzien van uw verzoek zullen de opgevraagde documenten op basis van de Wob worden beoordeeld. Voor de relevante Wob-artikelen verwijs ik u naar bijlage 1.

Inventarisatie van documenten

In totaal zijn er vierentwintig documenten aangetroffen die vallen onder de reikwijdte van uw Wob-verzoek. Deze documenten zijn opgenomen in de inventarislijst, die als bijlage 2 bij dit besluit bij dit besluit is gevoegd. In dit besluit zal er worden verwezen naar de corresponderende nummers uit de inventarislijst, zodat er per document duidelijk is wat er is besloten.

Zienswijzen

Er zijn derde belanghebbenden bij de openbaarmaking van de documenten met de nummers 4, 5, 6, 23 en 24 uit de inventarislijst. Deze zijn in de gelegenheid gesteld hierover hun zienswijzen te geven. Door derde belanghebbenden zijn hierover alleen bedenkingen ingediend voor zover het gaat om gegevens die de persoonlijke levenssfeer betreffen.

Besluit

De documenten met nummers 2.2 en 2.3, zijn reeds openbaar. Zie onderdeel 'Wijze van openbaarmaking' van dit besluit voor de vindplaats van deze documenten.

Ik heb besloten (deels) aan uw verzoek tegemoet te komen en de informatie waarom u verzocht, opgenomen in de documenten met de nummers 1, 2, 4, 5, 6, 6.1, 6.2, 7, 11, 14, 15, 16, 23 en 24 deels openbaar te maken. Voor de motivering verwijs ik naar het onderdeel 'Overwegingen' van dit besluit.

Ik heb besloten de door u gevraagde informatie opgenomen in de documenten met nummers 2.1, 3, 8, 8.1, 9, 9.1, 10, 10.1, 12, 12.1, 13, 17, 18, 18.1, 19, 20, 21, 22, en 22.1 niet openbaar te maken. Voor de motivering verwijs ik naar het onderdeel 'Overwegingen' van dit besluit.

Ik heb besloten om de documenten met de nummers 2.1, 10, 13 en 21 niet openbaar te maken. Na weglating van de informatie die ik weiger op grond van de betreffende weigeringsgronden van de Wob, blijft er geen informatie over de bestuurlijke aangelegenheid over die voor afzonderlijke verstrekking in aanmerking komt. Ik heb daarom besloten deze documenten in zijn geheel te weigeren.

Overwegingen

Allereerst wil ik u graag wijzen op het volgende. Ingevolge artikel 3 vijfde lid, van de Wob, wordt een verzoek om informatie ingewilligd met inachtneming van het bepaalde in de artikelen 10 en 11 van de Wob.

Het recht op openbaarmaking op grond van de Wob dient uitsluitend het publieke belang van een goede en democratische bestuursvoering. Het komt iedere burger in gelijke mate toe. Daarom kan ten aanzien van de openbaarheid geen onderscheid worden gemaakt naar gelang de persoon of de bedoeling of belangen van de verzoeker. Bij de te verrichten belangenafweging worden dan ook betrokken: het algemene belang bij openbaarmaking van de gevraagde informatie en de door de weigeringsgronden te beschermen belangen, maar niet het specifieke belang van de verzoeker.

Evenmin kent de Wob een beperkte vorm van openbaarmaking. Dit betekent dat openbaarmaking van de gevraagde documenten uitsluitend aan u op grond van de Wob niet

mogelijk is. Indien ik aan u de betreffende documenten verstrek, moet ik deze ook aan anderen geven indien zij daarom verzoeken. In dat licht vinden de onderstaande belangenafwegingen dan ook plaats.

Internationale betrekkingen

Op grond van artikel 10, tweede lid, aanhef en onder a, van de Wob blijft verstrekking van informatie achterwege voor zover het belang daarvan niet opweegt tegen het belang van de betrekkingen van Nederland met andere staten en met Internationale organisaties. Bij documenten met nummers 7, 9.1, 12.1, 18.1, 19 en 20 is het belang van de betrekkingen van Nederland met China in het geding. Dit belang zou kunnen worden geschaad indien de hier bedoelde informatie openbaar wordt gemaakt, omdat de passage in document nummer 7 gaat over ideeën van Nederland over mogelijke projecten met China in de toekomst. De documenten met de nummers 9.1, 12.1, 18.1, 19 en 20 bevatten concepten van de te ondertekenen MoU. Het belang van de betrekkingen van Nederland met China zou kunnen worden geschaad indien de informatie uit deze documenten openbaar wordt gemaakt, omdat deze documenten niet definitief zijn en de ideeën in vertrouwen tussen Nederland en China zijn gedeeld.

Overleg met en het verkrijgen van informatie van andere staten kan alleen goed plaatsvinden indien er goede contacten bestaan en er over en weer volledig en vertrouwelijk informatie kan worden uitgewisseld. Indien toch tot openbaarmaking van dergelijke informatie zou worden overgegaan, is te voorzien dat de contacten tussen de betrokken staten en Internationale organisaties stroever zullen gaan lopen en dat men minder snel geneigd zal zijn om informatie met Nederland te delen.

Het openbaar maken van de passages die verwijzen naar ideeën over mogelijke toekomstige projecten met China en concept-MoU's zouden de vertrouwensrelatie met China kunnen schaden en er toe kunnen leiden dat het onderhouden van de contacten met China stroever gaan lopen. Ik ben van oordeel dat dit belang zwaarder moet wegen dan het belang van openbaarheid, aangezien het de relatie met China zou kunnen aantasten. Ik heb daarom besloten om de desbetreffende informatie uit document nummer 7 niet openbaar te maken en om de documenten met nummers 9.1, 12.1, 18.1, 19 en 20 in zijn geheel niet openbaar te maken.

De eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer

Op grond van artikel 10, tweede lid, aanhef en onder e, van de Wob blijft verstrekking van informatie achterwege voor zover het belang daarvan niet opweegt tegen het belang dat persoonlijke levenssfeer wordt geëerbiedigd. In de documenten met nummers 1, 2, 4, 5, 6, 6.1, 6.2, 11, 14, 15, 16, 22, 23, 24 staan persoonsgegevens. Uitzondering hierop zijn de persoonsgegevens van ambtenaren en particulieren van wie, gelet op hun functie, bekend is of bekend kan zijn dat zij betrokken zijn bij de betreffende bestuurlijke aangelegenheid. Deze gegevens maak ik wel openbaar. Voor zover het de namen van ambtenaren betreft is hierbij het volgende van belang. Weliswaar kan, waar het gaat om beroepshalve functioneren van ambtenaren, slechts in beperkte mate een beroep worden gedaan op het belang van eerbiediging van hun persoonlijke levenssfeer. Dit ligt anders indien het betreft het openbaar maken van namen van de ambtenaren. Namen zijn immers persoonsgegevens en het belang van eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer

kan zich tegen het openbaar maken daarvan verzetten. Daarbij is van belang dat het hier niet gaat om het opgeven van een naam aan een individuele burger die met een ambtenaar in contact treedt, maar om openbaarmaking van de naam in de zin van de Wob.

Het voorkomen van onevenredige bevoordeling of benadeling

Op grond van artikel 10, tweede lid, aanhef en onder g, van de Wob blijft verstrekking van informatie achterwege voor zover het belang daarvan niet opweegt tegen het belang van het voorkomen van onevenredige bevoordeling of benadeling van bij de aangelegenheid betrokken natuurlijke personen of rechtspersonen dan wel van derden.

De openbaarmaking van passages uit het document met nummer 6.1 zou naar mijn oordeel kunnen leiden tot onevenredige benadeling indien de – in vertrouwen – opgeschreven informatie in de openbaarheid komt. De informatie betreft namelijk persoonlijke opvattingen en inschattingen van de opsteller van het document, die hierop in negatieve zin kan worden aangesproken door derden. Ik ben daarom van oordeel dat het belang van het voorkomen van deze onevenredige benadeling zwaarder moet wegen dan het belang van de openbaarheid. Deze passages maak ik dan ook niet openbaar.

Intern beraad met persoonlijke beleidsopvattingen

Artikel 11, eerste lid, van de Wob bepaalt dat in geval van een verzoek om informatie uit documenten, opgesteld ten behoeve van intern beraad, geen informatie wordt verstrekt over daarin opgenomen persoonlijke beleidsopvattingen.

Uit de wetsgeschiedenis blijkt dat onder het begrip "documenten opgesteld ten behoeve van intern beraad" onder meer moeten worden begrepen: nota's van ambtenaren en hun politieke en ambtelijk leidinggevenden, correspondentie tussen de onderdelen van een ministerie en tussen ministeries onderling, concepten van stukken, agenda's, notulen, samenvattingen en conclusies van interne besprekingen en rapporten van ambtelijke adviescommissies. Ten aanzien van deze stukken moet van de bedoeling om ze als stukken voor intern beraad beschouwd te zien, uitdrukkelijk blijken of men moet deze bedoeling redelijkerwijs kunnen vermoeden. Deze beperking op de informatieverplichting is in de Wob opgenomen omdat een ongehinderde bijdrage van ambtenaren en van hen die van buiten bij het intern beraad zijn betrokken bij de beleidsvorming en -voorbereiding gewaarborgd moet zijn. Zij moeten in alle openhartigheid onderling en met bewindspersonen kunnen communiceren. Staatsrechtelijk zijn slechts de standpunten die het bestuursorgaan voor zijn rekening wil nemen relevant. Onder persoonlijke beleidsopvattingen worden verstaan: meningen, opinies, commentaren, voorstellen, conclusies met de daartoe aangevoerde argumenten.

De documenten met nummers 2, 2.1, 3, 4, 7, 8, 8.1, 9, 9.1, 10, 10.1, 11, 12, 12.1, 13, 14, 16, 17, 18, 18.1, 19, 20, 21 en 22.1 zijn opgesteld ten behoeve van intern beraad en bevatten persoonlijke beleidsopvattingen. Deze persoonlijke

beleidsopvattingen heb ik uit het document verwijderd.

In de documenten met nummers 2.1, 10, 13 en 21, die opgesteld zijn ten behoeve van intern beraad, blijft er na weglating van de informatie die ik weiger op grond van artikel 11, eerste lid, van de Wob geen informatie over de bestuurlijke aangelegenheid over die voor afzonderlijke verstrekking in aanmerking komt. Ik heb daarom besloten om deze documenten in hun geheel te weigeren.

Ik acht het niet in het belang van een goede en democratische bestuursvoering indien de standpunten van ambtenaren zelfstandig worden betrokken in de publieke discussie. Ik zie dan ook geen aanleiding om met toepassing van artikel 11, tweede lid, van de Wob in niet tot personen herleidbare vorm informatie te verstrekken over deze persoonlijke beleidsopvattingen.

Wijze van openbaarmaking

De documenten met de nummers 1, 2, 4, 5, 6, 6.1, 6.2, 7, 11, 14, 15, 16, 23 en 24 die (gedeeltelijk) openbaar worden gemaakt treft u bij dit besluit in kopie aan.

De documenten met de nummers 2.2 en 2.3, zijn reeds openbaar en te vinden op www.cites.org en www.eur-lex.europa.eu. Deze documenten zijn voor een ieder beschikbaar. De Wob is niet van toepassing op reeds openbare documenten. Om u ter wille te zijn, stuur ik u niettemin een kopie van deze documenten.

Een geanonimiseerd afschrift zend ik aan belanghebbenden.

Ik vertrouw hierop u hiermee voldoende te hebben ingelicht.

Hoogachtend,

De Staatssecretaris van Economische Zaken,
namens deze:

~~mr. H.J.L.M. de Rooij~~
hoofddirecteur Interne Organisatie en Uitvoering

Tegen dit besluit kan binnen zes weken na verzending van het besluit schriftelijk bezwaar worden aangezet. Het bezwaarschrift moet door de indiener zijn ondertekend en bevat ten minste een naam en adres van de indiener, de dagtekening, de omschrijving van het besluit waartegen het bezwaar is gericht en de gronden waarop het bezwaarschrift rust. Dit bezwaarschrift moet worden gericht aan: de Staatssecretaris van Economische Zaken, t.a.v. directie Wetgeving en Juridische Zaken, Postbus 20401, 2500 EK Den Haag.

Bijlage 1 - Relevante artikelen uit de Wob

Artikel 1

In deze wet en de daarop berustende bepalingen wordt verstaan onder:

- a. document: een bij een bestuursorgaan berustend schriftelijk stuk of ander materiaal dat gegevens bevat;
- b. bestuurlijke aangelegenheid: een aangelegenheid die betrekking heeft op beleid van een bestuursorgaan, daaronder begrepen de voorbereiding en de uitvoering ervan;
- c. intern beraad: het beraad over een bestuurlijke aangelegenheid binnen een bestuursorgaan, dan wel binnen een kring van bestuursorganen in het kader van de gezamenlijke verantwoordelijkheid voor een bestuurlijke aangelegenheid;
- d. niet-ambtelijke adviescommissie: een van overheidswege ingestelde instantie, met als taak het adviseren van een of meer bestuursorganen en waarvan geen ambtenaren lid zijn, die het bestuursorgaan waaronder zij ressorteren adviseren over de onderwerpen die aan de instantie zijn voorgelegd. Ambtenaren, die secretaris of adviserend lid zijn van een adviesinstantie, worden voor de toepassing van deze bepaling niet als leden daarvan beschouwd;
- e. ambtelijke of gemengd samengestelde adviescommissie: een instantie, met als taak het adviseren van één of meer bestuursorganen, die geheel of gedeeltelijk is samengesteld uit ambtenaren, tot wier functie behoort het adviseren van het bestuursorgaan waaronder zij ressorteren over de onderwerpen die aan de instantie zijn voorgelegd;
- f. persoonlijke beleidsopvatting: een opvatting, voorstel, aanbeveling of conclusie van een of meer personen over een bestuurlijke aangelegenheid en de daartoe door hen aangevoerde argumenten;
- g. milieu-informatie: hetgeen daaronder wordt verstaan in artikel 19.1a van de Wet milieubeheer;
- h. hergebruik: het gebruik van informatie die openbaar is op grond van deze of een andere wet en die is neergelegd in documenten berustend bij een overheidsorgaan, voor andere doeleinden dan het oorspronkelijke doel binnen de publieke taak waarvoor de informatie is geproduceerd;
- i. overheidsorgaan:
  1. een orgaan van een rechtspersoon die krachtens publiekrecht is ingesteld, of
  2. een ander persoon of college, met enig openbaar gezag bekleed.

Artikel 3

1. Een ieder kan een verzoek om informatie neergelegd in documenten over een bestuurlijke aangelegenheid richten tot een bestuursorgaan of een onder verantwoordelijkheid van een bestuursorgaan werkzame instelling, dienst of bedrijf.
2. De verzoeker vermeldt bij zijn verzoek de bestuurlijke aangelegenheid of het daarop betrekking hebbend document, waarover hij informatie wenst te ontvangen.
3. De verzoeker hoeft bij zijn verzoek geen belang te stellen.

4. Indien een verzoek te algemeen geformuleerd is, verzoekt het bestuursorgaan de verzoeker zo spoedig mogelijk om zijn verzoek te preciseren en is het hem daarbij behulpzaam.
5. Een verzoek om informatie wordt ingewilligd met inachtneming van het bepaalde in de artikelen 10 en 11.

Artikel 6

1. Het bestuursorgaan beslist op het verzoek om informatie zo spoedig mogelijk, doch uiterlijk binnen vier weken gerekend vanaf de dag na die waarop het verzoek is ontvangen.
2. Het bestuursorgaan kan de beslissing voor ten hoogste vier weken verdagen. Van de verdaging wordt voor de afloop van de eerste termijn schriftelijk gemotiveerd mededeling gedaan aan de verzoeker.
3. Onverminderd artikel 4:15 van de Algemene wet bestuursrecht wordt de termijn voor het geven van een beschikking opgeschort gerekend vanaf de dag na die waarop het bestuursorgaan de verzoeker mededeelt dat toepassing is gegeven aan artikel 4:8 van de Algemene wet bestuursrecht, tot de dag waarop door de belanghebbende of belanghebbenden een zienswijze naar voren is gebracht of de daarvoor gestelde termijn ongebruikt is verstreken.
4. Indien de opschorting, bedoeld in het derde lid, eindigt, doet het bestuursorgaan daarvan zo spoedig mogelijk mededeling aan de verzoeker, onder vermelding van de termijn binnen welke de beschikking alsnog moet worden gegeven.
5. Indien het bestuursorgaan heeft besloten informatie te verstrekken, wordt de informatie verstrekt tegelijk met de bekendmaking van het besluit, tenzij naar verwachting een belanghebbende bezwaar daar tegen heeft, in welk geval de informatie niet eerder wordt verstrekt dan twee weken nadat de beslissing is bekendgemaakt.
6. Voor zover het verzoek betrekking heeft op het verstrekken van milieu-informatie:
  - a. bedraagt de ultieme beslistermijn in afwijking van het eerste lid twee weken indien het bestuursorgaan voornemens is de milieu-informatie te verstrekken terwijl naar verwachting een belanghebbende daar bezwaar tegen heeft;
  - b. kan de beslissing slechts worden verdaagd op grond van het tweede lid, indien de omvang of de gecompliceerdheid van de milieu-informatie een verlenging rechtvaardigt;
  - c. zijn het derde en vierde lid niet van toepassing.

Artikel 7

1. Het bestuursorgaan verstrekt de informatie met betrekking tot de documenten die de verlangde informatie bevatten door:
  - a. kopie ervan te geven of de letterlijke inhoud ervan in andere vorm te verstrekken,
  - b. kennisneming van de inhoud toe te staan,
  - c. een uittreksel of een samenvatting van de inhoud te geven, of
  - d. inlichtingen daaruit te verschaffen.

2. Het bestuursorgaan verstrekt de informatie in de door de verzoeker verzochte vorm, tenzij:
- het verstrekken van de informatie in die vorm redelijkerwijs niet gevegd kan worden;
  - de informatie reeds in een andere, voor de verzoeker gemakkelijk toegankelijke vorm voor het publiek beschikbaar is.
3. Indien het verzoek betrekking heeft op milieu-informatie als bedoeld in artikel 19.1a, eerste lid, onder b, van de Wet milieubeheer, verstrekt het bestuursorgaan, zo nodig, en indien deze informatie voorhanden is, tevens informatie over de methoden die zijn gebruikt bij het samenstellen van eerstbedoelde informatie.

Artikel 10

1. Het verstrekken van informatie ingevolge deze wet blijft achterwege voor zover dit:
- de eenheid van de Kroon in gevaar zou kunnen brengen;
  - de veiligheid van de Staat zou kunnen schaden;
  - bedrijfs- en fabricagegegevens betreft, die door natuurlijke personen of rechtspersonen vertrouwelijk aan de overheid zijn meegedeeld;
  - persoonsgegevens betreft als bedoeld in paragraaf 2 van hoofdstuk 2 van de Wet bescherming persoonsgegevens, tenzij de verstrekking kennelijk geen inbreuk op de persoonlijke levenssfeer maakt.
2. Het verstrekken van informatie ingevolge deze wet blijft eveneens achterwege voor zover het belang daarvan niet opweegt tegen de volgende belangen:
- de betrekkingen van Nederland met andere staten en met internationale organisaties;
  - de economische of financiële belangen van de Staat, de andere publiekrechtelijke lichamen of de in artikel 1a, onder c en d, bedoelde bestuursorganen;
  - de opsporing en vervolging van strafbare feiten;
  - inspectie, controle en toezicht door bestuursorganen;
  - de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer;
  - het belang, dat de geadresseerde erbij heeft als eerste kennis te kunnen nemen van de informatie;
  - het voorkomen van onevenredige bevoordeling of benadeling van bij de aangelegenheid betrokken natuurlijke personen of rechtspersonen dan wel van derden.
3. Het tweede lid, aanhef en onder e, is niet van toepassing voor zover de betrokken persoon heeft ingestemd met openbaarmaking.
4. Het eerste lid, aanhef en onder c en d, het tweede lid, aanhef en onder e, en het zevende lid, aanhef en onder a, zijn niet van toepassing voor zover het milieu-informatie betreft die betrekking heeft op emissies in het milieu. Voorts blijft in afwijking van het eerste lid, aanhef en onder c, het verstrekken van milieu-informatie uitsluitend achterwege voor zover het belang van openbaarmaking niet opweegt tegen het daar genoemde belang.

5. Het tweede lid, aanhef en onder b, is van toepassing op het verstrekken van milieu-informatie voor zover deze handelingen betreft met een vertrouwelijk karakter.
6. Het tweede lid, aanhef en onder g, is niet van toepassing op het verstrekken van milieu-informatie.
7. Het verstrekken van milieu-informatie ingevolge deze wet blijft eveneens achterwege voor zover het belang daarvan niet opweegt tegen de volgende belangen:
  - a. de bescherming van het milieu waarop deze informatie betrekking heeft;
  - b. de beveiliging van bedrijven en het voorkomen van sabotage.
8. Voor zover het vierde lid, eerste volzin, niet van toepassing is, wordt bij het toepassen van het eerste, tweede en zevende lid op milieu-informatie in aanmerking genomen of deze informatie betrekking heeft op emissies in het milieu.

Artikel 11

1. In geval van een verzoek om informatie uit documenten, opgesteld ten behoeve van intern beraad, wordt geen informatie verstrekt over daarin opgenomen persoonlijke beleidsopvattingen.
2. Over persoonlijke beleidsopvattingen kan met het oog op een goede en democratische bestuursvoering informatie worden verstrekt in niet tot personen herleidbare vorm. Indien degene die deze opvattingen heeft geuit of zich erachter heeft gesteld, daarmee heeft ingestemd, kan de informatie in tot personen herleidbare vorm worden verstrekt.
3. Met betrekking tot adviezen van een ambtelijke of gemengd samengestelde adviescommissie kan het verstrekken van informatie over de daarin opgenomen persoonlijke beleidsopvattingen plaatsvinden, indien het voornemen daartoe door het bestuursorgaan dat het rechtstreeks aangaat aan de leden van de adviescommissie voor de aanvang van hun werkzaamheden kenbaar is gemaakt.
4. In afwijking van het eerste lid wordt bij milieu-informatie het belang van de bescherming van de persoonlijke beleidsopvattingen afgewogen tegen het belang van openbaarmaking. Informatie over persoonlijke beleidsopvattingen kan worden verstrekt in niet tot personen herleidbare vorm. Het tweede lid, tweede volzin, is van overeenkomstige toepassing.

Bijlage 2: Inventarislijst documenten Wob-verzoek inzake de panda's

Datum	Nr.	Document	Beoordeling	Artikel van de Wob	Afz.	Ontv.
07-11-2000	1.	Faxbericht van EZ naar AZ over toezending van brief Ouwehands Dierenpark	Deels openbaar	- Artikel 10 tweede lid, aanhef en onder e	EZ	AZ
12-12-2000	2.	Faxbericht van EZ naar AZ over de reuzenpanda's in China <i>(De brief die genoemd wordt in de derde alinea onder 'Nieuwe brief aan Staatssecretaris Faber van LNV' is niet gevonden bij het ministerie van Economische Zaken; reeds vernietigd in 2008, vernietiging op grond van selectiebeleid i.h.k.v. de Archiefwet 1995)</i>	Deels openbaar	- Artikel 10 tweede lid, aanhef en onder e; - Artikel 11, eerste lid	EZ	AZ
		Bijlagen:			EZ	EZ
	2.1	Intern advies van de CITES commissie	Niet openbaar	- Artikel 11, eerste lid	Adviescommissie CITES	EZ
	2.2	Toetsing invoer Appendix I en Annex A Soorten en EU Verordening	Reeds openbaar op www.cites.org en www.eur-lex.europa.eu			
	2.3	Loans of Giant Pandas	Reeds openbaar op www.cites.org			
03-05-2001	3.	Intern advies van de CITES commissie over de verwerving van twee in gevangenschap gefokte reuzenpanda's, <i>Ailuropoda melanoleuca</i> , op fokleenovereenkomst uit China	Niet openbaar	- Artikel 11, eerste lid	Adviescommissie CITES	EZ
17-08-2001	4.	Brief van EZ aan AZ over de fokovereenkomst reuzenpanda's <i>(Het voorstel dat genoemd wordt op blz. 2 en waar</i>	Deels openbaar	- Artikel 10 tweede lid, aanhef en onder e; - Artikel 11, eerste lid	EZ	AZ

		<i>naar Bijlage 2 verwezen wordt 'Een voorstel met inhoudelijke suggesties voor een brief aan de Chinese regering' is niet gevonden bij het ministerie van EZ)</i>				
	4.1	Bijlagen: Fax van Ouwehands Dierenpark aan AZ <i>(Betreft document nr. 1 in het besluit van het ministerie van AZ)</i>				
05-10-2012	5.	Brief van de WUR aan EZ over 'the pursuance of an agreement'	Deels openbaar	- Artikel 10 tweede lid, aanhef en onder e	WUR	EZ
02-11-2012	6.	Brief van EZ naar AZ over de aandachtspunten tijdens de reis naar China	Deels openbaar	- Artikel 10, tweede lid, aanhef en onder a; - Artikel 10 tweede lid, aanhef en onder e	EZ	AZ
	6.1	Bijlagen: Notitie van Ouwehands naar EZ <i>(Onder 'geschiedenis en stand van zaken' in de notitie wordt verwezen naar een bijlage I en een bijlage II, deze bevinden zich in de inventarisatielijst van AZ, document nr. 4)</i>	Deels openbaar	- Artikel 10 tweede lid, aanhef en onder e; - Artikel 10 tweede lid, aanhef en onder g	Ouwehands	EZ
	6.2	Brief van de WUR aan EZ over 'the pursuance of an agreement' <i>(Zelfde brief als nr. 5)</i>	Deels openbaar	- Artikel 10, eerste lid, aanhef en onder e		
2015, Najaar	7.	Achtergrondinformatie t.b.v. gesprek met BZ over staatsbezoek aan China	Deels openbaar	- Artikel 10 tweede lid, aanhef en onder a; - Artikel 11, eerste lid	EZ	
23-06-2015	8.	Mail over de CITES vereisten voor de	Niet openbaar	- Artikel 11, eerste lid	RVO	EZ

		overeenkomst van de panda's				
	8.1	Bijlage:				
		Vereisten CITES concept	Niet openbaar	- Artikel 11, eerste lid		
23-06-2015	9.	Mail over de vereisten voor een MoU voor de komst van de panda's	Niet openbaar	- Artikel 11, eerste lid	EZ	BZ
	9.1	Bijlage:				
		Sjabloon MoU	Niet openbaar	- Artikel 10 tweede lid, aanhef en onder a; - Artikel 11, eerste lid		
24-06-2015	10.	Mail over de CITES details voor de overdracht van de panda's	Niet openbaar	- Artikel 10 tweede lid, aanhef en onder e; - Artikel 11, eerste lid	EZ	BZ
	10.1	Bijlage:				
		Details over CITES intern	Niet openbaar	- Artikel 11, eerste lid		
21-07-2015	11.	Mail over diertuinbesluit	Deels openbaar	- Artikel 10 tweede lid, aanhef en onder e; - Artikel 11, eerste lid	EZ	EZ
21-07-2015	12.	Mail op aanpassingen MoU	Niet openbaar	- Artikel 11, eerste lid	BZ	EZ
	12.1	Bijlage:				
		Aanpassingen op concept MoU	Niet openbaar	- Artikel 10 tweede lid, aanhef en onder a; - Artikel 11 eerste lid	EZ	EZ
24-08-2015	13.	Mail met terugkoppeling van vergadering	Niet openbaar	- Artikel 11, eerste lid	EZ	BZ
31-08-2015	14.	Mail van EZ over diertuinvergunning	Deels openbaar	- Artikel 10 tweede lid, aanhef en onder e; - Artikel 11, eerste lid	EZ	EZ
31-08-2015	15.	Doorgestuurde mail van EZ over diertuinvergunning	Deels openbaar	- Artikel 10 tweede lid, aanhef en onder e;		

		(Zelfde mail als nr. 14)		- Artikel 11, eerste lid		
16-09-2015	16.	Mail over inspectie	Deels openbaar	- Artikel 10 tweede lid, aanhef en onder e; - Artikel 11, eerste lid	BZ	EZ
14-10-2015	17.	Mail over aanpassingen MoU	Niet openbaar	- Artikel 11, eerste lid	EZ	EZ
14-10-2015	18.	Mail 2 over aanpassingen MoU	Niet openbaar	- Artikel 11, eerste lid	EZ	EZ
	18.1	Bijlage: Aanpassingen op concept MoU	Niet openbaar	- Artikel 10 tweede lid, aanhef en onder a; - Artikel 11, eerste lid		
15-10-2015	19.	Concept MoU	Niet openbaar	- Artikel 10 tweede lid, aanhef en onder a; - Artikel 11, eerste lid		
15-10-2015	20.	Eind concept van MoU (Engels)	Niet openbaar	- Artikel 10 tweede lid, aanhef en onder a; - Artikel 11, eerste lid		
15-10-2015	21.	Mail met verslag communicatie panda's	Niet openbaar	- Artikel 11, eerste lid	BZ	EZ
15-10-2015	22.	Mail met verwijzing naar overzicht	Niet openbaar	- Artikel 10 tweede lid, aanhef en onder e	EZ	EZ
	22.1	Bijlage: Lijst met overzicht	Niet openbaar	- Artikel 11, eerste lid		
26-10-2015	23.	Definitieve en getekende MoU met de SFA (Engels)	Deels openbaar	- Artikel 10 tweede lid, aanhef en onder e		
26-10-2015	24.	Definitieve en getekende MoU met de SFA (Chinees)	Deels openbaar	- Artikel 10 tweede lid, aanhef en onder e		

Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij
Directie Natuurbeheer
Afdeling Internationale Zaken
Bezuidenhoutseweg 73
Postbus 20401, 2500 EK Den Haag
Tel: 070-3785007
Fax: 070-3786146

FAXBERICHT

Afdeling Internationale Zaken Natuurbeheer

Datum: 7-11-00	Totaal aantal pagina's (incl. deze pagina):
Kenmerk:	Origineel wordt nagezonden Nee

Aan: Ministerie van Algemene Zaken	Van: [REDACTED]
T.a.v.: [REDACTED]	Tel: 070-378 [REDACTED]
Fax nr: 3633214	Fax: 070-378 [REDACTED]
C.c.:	E-mail: [REDACTED] N.AGRO.NL

Opmerkingen spoed te uwer informatie spoedig antwoord aub uw commentaar aub

Betreft: reuzenpanda

Geachte heer de [REDACTED]

Dank voor toezending van de brief van Ouwehands Dierenpark. Gezien het belang van de diersoort waar het hier om gaat heb ik de aanvraag voor advisering voorgelegd aan de "commissie bedreigde uitheemse dier- en plantensoorten", die de regering over dergetijke dier- en plantensoorten adviseert. Ik heb de commissie vooralsnog verzocht om voor 10 december te reageren (de secretaris is op dit moment een aantal weken afwezig).

Ik geef u in overweging om Ouwehands Dierenpark intussen te berichten dat u het verzoek in behandeling heeft en hiertoe overleg voert met andere departementen.

Vriendelijke groeten,

[REDACTED]

Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij
 Directie Natuurbeheer
 Afdeling Internationale Zaken
 Bezuidenhoutseweg 73
 Postbus 20401, 2500 EK Den Haag
 Tel: 070-3785007
 Fax: 070-3785146

FAXBERICHT

Afdeling Internationale Zaken Natuurbeheer

Datum:	12-12-00	Totaal aantal pagina's (incl. deze pagina):	7
Kenmerk:		Origineel wordt nagezonden	Nee
Aan:	Ministerie van Algemene Zaken	Van:	[REDACTED]
T.a.v.:	Dr.s [REDACTED]	Tel:	070-378 [REDACTED]
Fax nr:	3633214	Fax:	070-378 [REDACTED]
C.c.:		E-mail:	[REDACTED]@N.AGRO.NL

Opmerkingen spoed te uwer informatie spoedig antwoord aub uw commentaar aub

Betreft: reuzenpanda China

Geachte heer de [REDACTED],

Op 7 november jl. heeft Ouwenhands Dierenpark aan Minister President Kok een verzoek gedaan om zijn steun uit te spreken richting de Chinese regering voor het "binnenhalen" van 2 reuzenpanda's naar het Dierenpark. Dit op basis van een breeding-loan overeenkomst. U heeft mij een afschrift van deze brief gezonden, waarna ik u geïnformeerd heb dat ik, gezien het specifieke belang van deze diersoort en de strikte internationale regels hieromtrent, de aanvraag voor advisering voorgelegd had aan de "commissie bedreigde uitheemse diersoorten en plantensoorten" (die budep, ook wel CITES-commissie genaamd) die de regering over dergelijke diersoorten adviseert. Uiteindelijke toestemming moet plaatsvinden door de Minister van LNV als Management Autoriteit in het kader van het CITES-Verdrag (Verdrag inzake internationale handel in bedreigde diersoorten).

Intussen heeft Ouwenhands Dierenpark op 28 november jl. een nieuwe brief aan Staatssecretaris Faber van LNV gezonden. Hierin maken zij melding van het voornemen en geven enige aanvullende informatie (met een afschrift van de eerdere brief aan MP Kok). Daarnaast verzoekt Ouwenhands Dierenpark in een overleg het project nader toe te lichten.

+317037 [REDACTED]

[REDACTED]

Vriendelijke groeten,

[REDACTED]

Toetsing invoer Appendix I en Annex A soorten.

CITES

Artikel III.3.

An import permit shall only be granted when the following conditions have been met:

- (a) a Scientific Authority of the State of import has advised that the import will be for purposes which are not detrimental to the survival of the species involved;
  - (b) a Scientific Authority of the State of import is satisfied that the proposed recipient of a living specimen is suitably equipped to house and care for it;
- and
- (c) a Management Authority of the State of import is satisfied that the specimen is not to be used for primarily commercial purposes.

EU Verordening

Artikel 4.1.

Die invoervergunning mag enkel worden afgegeven met inachtneming van de in lid 6 opgelegde beperkingen en indien is voldaan aan de volgende voorwaarden:

- a) uitgaande van het advies van de wetenschappelijke studiegroep is de bevoegde wetenschappelijke autoriteit van mening dat het binnenbrengen in de Gemeenschap:
    - i) geen nadelig effect zal hebben op de instandhouding of op de omvang van het verspreidingsgebied van de populatie van de betrokken soort;
    - ii) geschiedt:
      - voor een van de in artikel 8, lid 3, onder e), f) en g), genoemde doeleinden, dan wel
      - voor andere doeleinden die het voortbestaan van de betrokken soort niet nadelig beïnvloeden;
  - b) i) de aanvrager bewijst dat de specimens zijn verkregen overeenkomstig de wetgeving betreffende de bescherming van de betrokken soort, hetgeen, in het geval van de invoer uit derde landen van specimens van een in de bijlagen bij de Overeenkomst opgenomen soort inhoudt dat een conform de Overeenkomst door een bevoegde autoriteit van het land van uitvoer of wederuitvoer afgegeven uitvoervergunning, wederuitvoercertificaat of een kopie daarvan, dient te worden overgelegd;
    - ii) voor de afgifte van een invoervergunning voor de soorten die in bijlage A zijn opgenomen op grond van artikel 3, lid 1, onder a), is een dergelijk bewijsstuk evenwel niet vereist, maar de originele invoervergunning wordt pas aan de aanvrager overhandigd, nadat hij een uitvoervergunning of wederuitvoercertificaat heeft voorgelegd;
  - c) de bevoegde wetenschappelijke autoriteit heeft de zekerheid verkregen dat levende specimens op de plaats van bestemming zullen worden ondergebracht in ruimten die beschikken over adequate voorzieningen om de specimens in stand te houden en goed te verzorgen;
  - d) de administratieve instantie heeft de zekerheid verkregen dat het specimen niet voor overwegend commerciële doeleinden gebruikt zal worden;
  - e) de administratieve instantie heeft via overleg met de bevoegde wetenschappelijke autoriteit de zekerheid verkregen dat er geen andere argumenten in verband met de instandhouding van de soort pleiten tegen de afgifte van de invoervergunning;
- en
- f) in geval van aanvoer vanuit zee heeft de administratieve instantie de zekerheid verkregen dat levende specimens op een zodanige wijze voor vervoer worden gereedgemaakt en verzonden dat de risico's van verwonding, ziekte of ruwe behandeling worden voorkomen.

Artikel 8.3

- e) [samengevat de enige geschikte soort is voor bepaalde biomedische onderzoeken]
- f) bestemd zijn voor fok- of kweekdoeleinden en dientengevolge zullen bijdragen tot de instandhouding van de betrokken soorten; of
- g) bestemd zijn voor onderzoek of onderwijs dat de bescherming of de instandhouding van de soort op het oog heeft;

Document
nr. 2.3

No. 932

Geneva, 4 September 1996

CONCERNING:

Loans of Giant Pandas

1. At its 35th meeting, the Standing Committee considered the question of loans of giant pandas *Ailuropoda melanoleuca*. It agreed that the Secretariat should prepare, in consultation with the Government of China, a new Notification to the Parties to replace Notification No. 477 of 23 May 1988.

2. At its 36th meeting (Geneva, January-February 1996), the Standing Committee considered document Doc. SC.36.15 and its Annexes prepared by the Secretariat in accordance with the above-mentioned decision.

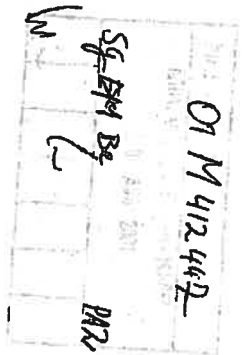
3. After discussion, the Standing Committee, with the agreement of the observers from China, adopted the following recommendations regarding loans of giant pandas from China:

- a) any giant panda exported for loan, and its offspring, should remain the property of the Government of China;
- b) exports of wild taken animals should not be authorized except in limited numbers and only where the Management Authorities of China and of the importing country are satisfied that the transaction will generate positive conservation benefits to the species;
- c) authorization to export animals able to breed should be given only in exceptional circumstances, where there is a high probability of breeding taking place and if the recipient institution co-operates with others in a breeding programme for the species;
- d) every effort must be made to ensure that all the financial benefits from the exhibition of giant pandas, after deduction of the costs incurred, are devoted to the conservation of the species in China, the vast majority being reserved for its conservation in the wild in the framework of the China National Programme for the Conservation of the Giant Panda and its Habitat; and
- e) a memorandum of agreement or a similar document should be signed between the Management Authority of China, the Chinese institution that is making any loan of a giant panda and the recipient of the animal, to define the conditions of the loan, including the provisions above.

4. The Secretariat urges the Parties to follow the above recommendations if they are considering the authorization of any loan of giant pandas from China.

5. This Notification repeals Notification to the Parties No. 477 of 23 May 1988.

De heer W. Kok
Minister-President
Postbus 20003
2500 EA 's-GRAVENHAGE

landbouw, natuurbeheer
en visserij

uw brief van	uw kenmerk	om kenmerk	datum
onderwerp	China en fokkeovereenkomst Reuzenpanda's, (TTC 2001/7733)	DN. 2001/2504 doorkernummer 3785009	17 augustus 2001 blz. 2

Geachte heer Kok,

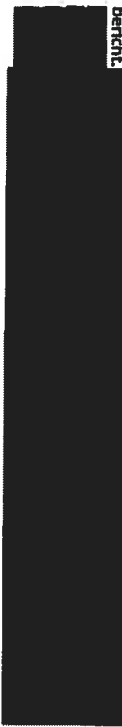

Op 3 oktober 2000 heeft Ouwehands Dierentpark u dit verzoek voorgelegd (bijlage 1). Het dierentpark gaf aan reeds enige tijd met de Chinese counterpart in onderhandeling te zijn over de mogelijke komst van deze dieren naar Nederland. Op dat moment werd gesproken over "letters of intent". Voor de uiteindelijke goedkeuring van de plannen gaf Ouwehands aan dat ondersteuning van de plannen door de Staatshoofden en regeringsleiders gewenst is, alvorens van Chinese zijde definitieve goedkeuring kan worden gegeven.

Ministerie van Landbouw,
Natuurbeheer en Visserij
Directie Natuurbeheer
Berslootsteedsing 73
Postadres Postbus 20003
2500 EA 's-Gravenhage
Telefoon: 070 - 3786888
Fax: 070 - 3788100

Het verzoek van Ouwehands is aan mij ter inhoudelijke beoordeling voorgelegd. Het verkrijgen van reuzenpanda's door dierenparken wordt - terecht - nationaal en internationaal kritisch geëvalueerd. In het kader van het CITES-Verdrag (inzake de internationale handel in bedreigde dier- en plantensoorten) zijn hierover harde afspraken gemaakt. De belangrijkste criteria zijn dat het uitlenen van de panda de soort in het wild niet nadelig mag beïnvloeden (dus dienen het vooral gefokte dieren te zijn), dat een goede kans bestaat op succes bij het fokken, goede huisvesting en verzorging gewaarborgd zijn en dat de opbrengsten ten goede komen aan beschermingsprogramma's voor de soort.

Ik heb in een gesprek met Ouwehands Dierentpark op 16 februari jl. om nadere informatie gevraagd. Met deze informatie heb ik de Commissie bedreigde uitheemse dier- en plantensoorten om advies gevraagd. Deze adviescommissie is de Nederlandse wetenschappelijke autoriteit op het vlak van CITES. De Commissie heeft mij op 3 mei 2001 bericht:

Datum 17 augustus 2001
Kamerstuk DN. 2001Z604

Vervolgblad 2

Ik heb tevens in het gesprek van 16 februari aan Ouwehand gevraagd naar de meningen van andere relevante organisaties, zoals de Nederlandse Vereniging van Dierentuinen en het Wereld Natuur Fonds.

Ouwehand heeft mij bericht dat in tussen twee begeleidingsgroepen zijn opgericht. De eerste betreft een Task Force voor de wetenschappelijke begeleiding van het fokprogramma in Nederland en de begeleiding van de in-situ projecten in China; de tweede betreft een samenwerking tussen de Europese dierentuinen die reuzenpanda's hebben, deze ambitie hebben of die panda-projecten in-situ ondersteunen.

Het Wereld Natuur Fonds heeft mij op 4 juli jl. bericht een "nee-tenzij"-principe te hanteren, tenzij een fakleenovereenkomst duidelijk de kansen op het voortbestaan van de soort in het wild vergroot. Het WNF eist garanties dat de komst van de dieren in geen geval - direct of indirect - leidt tot het vangen van dieren uit het wild. Voorts dienen contractuele afspraken te worden gemaakt dat het overgrote deel van inkomsten besteed wordt aan de directe bescherming "in het veld" (uitbreiding reservaten) en minder aan indirecte bescherming als onderzoek of infrastructuur in de reservaten.

Op basis van deze informatie heb ik het volgende geoordeeld:

- Aan de criteria en voorwaarden tot de overkomst van de dieren kan worden voldaan. Ouwehand heeft een goed vertrouwen gevestigd om daadwerkelijk inhoud te geven aan de komst van de dieren met alle verplichtingen vandien;
- De instelling van een inhoudelijke begeleidingsgroep en internationale samenwerking tussen Europese dierentuinen draagt hieraan bij;
- Wel dieren de voorwaarden te worden opgenomen dat een minimale inzet van 80% van de opbrengsten gaat naar in-situ bescherming en dat de dieren afkomstig zijn uit een fokprogramma (en niet uit het wild worden aangevuld).

Een voorstel met inhoudelijke suggesties voor een brief aan de Chinese regering heb ik bijgevoegd (bijlage 2).

DE STAATSECRETARIS VAN LANDBOUW, NATUURBEHEER
EN VISSERIJ,

Uw gezamenlijk

P.O. Box 9101 | 6700 HB Wageningen | The Netherlands

Minister of Economic Affairs, Agriculture and Innovations
Mr. M. Verhagen
P.O. Box 20401
2500 EK THE HAGUE

Your Excellency,

I am writing to you with regards to the pursuance of an agreement between Ouwehands Zoo and the Chinese Association of Zoological Gardens ("CAZG") for the co-operative conservation and research of the giant panda (the "Panda Conservation Program").

Ouwehands Zoo's Panda project was initiated in 2009 when the owner of Ouwehands Zoo, Mr. Marcel Boekhoorn, signed a letter of intent with the CAZG.

Wageningen UR (University & Research centre) would be more than willing to support Ouwehands Zoo's Panda project and to participate in the Panda Cooperation Program.

In 2010, a delegation of Chinese Panda experts from the CAGZ and the Chengdu Panda Base visited the Netherlands to inspect Ouwehands Zoo. The Chinese delegation also visited us and held discussions with several of our professors. I was informed that ideas of research projects were exchanged and that participants from both sides parted with a feeling of great enthusiasm.

Following this, Ouwehands Zoo informed us that the Chinese delegation had submitted a very positive internal report on Ouwehands Zoo's Panda project and the prospect of a research co-operation with us.

As you are aware, China represents an esteemed partner for Wageningen UR. We are, therefore, continuously seeking to further expand and strengthen our relationships with institutions linked to our focus areas throughout China. The Panda Cooperation Program builds on our existing collaborations and offers a great opportunity to strengthen our relationships.

The Panda Cooperation Program, both in China as well as internationally, is regarded as extremely prestigious and thus, the participation of Wageningen UR in this would represent a great honor.

We are convinced that our ability to combine expertise in breeding, social behaviour and nutrition would be very valuable for the conservation of the endangered giant panda species.

Executive Board

DATE
October 5, 2012

SUBJECT
Request for support
Ouwehands Zoo's Panda
Project

POSTAL ADDRESS
P.O. Box 9101
6700 HB Wageningen
The Netherlands

VISITOR ADDRESS
Wageningen Campus
Building 104
Droevendaalsesteeg 104
6708 PB Wageningen

INTERNET
www.wageningenur.nl

HANDLED BY
Dr. A.A. Dijkshuizen

TELEPHONE
+31 (0)317 482204

FAX
+31 (0)317 485362

EMAIL
[redacted]@wur.nl

Wageningen UR (Wageningen University, Van Hall-Laansteijn University of Applied Sciences and various research institutes) is specialised in the domain of healthy food and living environment

DATE
October 5, 2012

PAGE
2 of 2

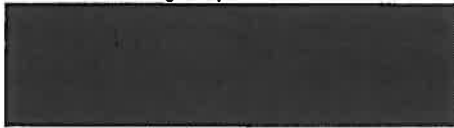
The participation in the Panda Cooperation Program may also lead to additional Chinese students enrolling in our programs.

In summary, we believe that our participation in the Panda Cooperation Program would provide us with benefits in relational, reputational and economic ways.

I would like to take this opportunity to endorse Ouwehands Zoo's Panda project in light of your official visit to China in November and would like to request your fullest and most active official support.

Thanking you in advance.

With kind regards,

Dr. A.A. Dijkhuizen
Chairman Executive Board

C.c.

M. Boekhoorn Boekhoorn M&A B.V.
[Redacted] Ministry of Economic Affairs, Agriculture and Innovations

Fax: +31 [REDACTED]
<http://www.ramphastosinvestments.com/>

Excellentie,
Beste Maxime,

Bij deze nogmaals mijn hartelijke dank voor het plezierige onderhoud van vorige week maandag.

Zoals besproken zou ik nog zorgen voor aanvullende informatie ten aanzien van het panda project, waarover ook Universiteit Wageningen aan u een brief heeft gestuurd (waarvan u voor de volledigheid ook een kopie aantreft).

[REDACTED]
Daartoe zal de Nederlandse regering het project formeel bij haar Chinese counterparts moeten aankaarten.

[REDACTED]
Mochten er nadere vragen zijn dan kan [REDACTED] die vanuit mijn investeringsteam verantwoordelijk is voor dit project, daarbij behulpzaam zijn. Hij is op +3162 [REDACTED] te bereiken.

Heel veel succes met de overdracht van uw ambt aan uw opvolger. Het behoeft geen nadere toelichting dat ik het zeer zou appreciëren als u het onder de aandacht bij hem zou brengen.

Vanzelfsprekend - nav uw twitterbericht - wens ik u veel sterkte met uw gedachtenvorming over uw verdere (politieke) carrière.

Met hartelijke groet,

Marcel Boekhoorn

NOTITIE

Ouwehands
Dierenpark
Rhenen

Datum : 27 oktober 2012

Document
nr. 6.1

Aan : Zijne Excellentie, Minister M.J.M. Verhagen
Van : Marcel Boekhoorn

Betreft : Reuzenpanda's

Inleiding

- Ouwehands Dierenpark wil graag participeren in het Chinese natuurbeschermingsprogramma voor de met uitsterven bedreigde reuzenpanda en hiermee een bijdrage leveren aan de bescherming van de diersoort en zijn leefgebied.
- Panda's zijn het nationale symbool van China. Toewijzing van een panda wordt in China door president Hu Jintao zelf besloten en is een bevestiging van de vriendschap tussen China en Nederland.
- Dit project biedt uitstekende kansen om Nederland en China dichter bij elkaar te brengen. De reeds gegeven steun van koningshuis, politiek en bedrijfsleven zijn hierbij absoluut noodzakelijk.
- Dit jaar bestaan er 40 jaar diplomatieke betrekkingen tussen Nederland en China. Het unieke moment dus om dit project op de agenda te zetten.

Ouwehands Dierenpark

- Ouwehands Dierenpark is gevestigd op de Grebbeberg in Rhenen en is één van de oudste en grootste diertuinen van Nederland.
- Ouwehands Dierenpark zet zich in voor de ideale doelstellingen: natuurbescherming, soortbehoud en educatie.
- Ouwehands Dierenpark is niet afhankelijk van overheidssubsidies en heeft een belangrijke economische functie in Rhenen en omstreken.
- Er is een goede samenwerking met Universiteit Utrecht en Wageningen Universiteit Onderzoekscentrum.

Panda's, Fokprogramma en Kosten

- Panda's zijn buitengewoon zeldzaam. Er leven er nog ca. 1.600 in het wild en circa 300 in fokcentra.
- Om de soort in stand te houden heeft China een succesvol fokprogramma opgezet.
- In het kader hiervan krijgen buitenlandse diertuinen twee panda's gedurende 10 jaar in lease.
- Er zijn nu slechts 17 niet-Chinese diertuinen op de wereld die de panda in hun collectie hebben.
- Panda's in buitenlandse diertuinen spelen een belangrijke rol in educatie en herintroductie.
- De verplichte jaarlijkse financiële donatie wordt door de Chinese regering gebruikt voor het fokprogramma en panda gerelateerd wetenschappelijk onderzoek.
- Verplichting van het panda-programma is een actieve participatie aan onderzoeksprojecten. Dit zal Ouwehands Dierenpark gaan opzetten met de Universiteit Utrecht en Wageningen.
- Ouwehands Dierenpark zal de komende 10 jaar ruim 20 miljoen euro moeten investeren. Deze investeringen worden gedaan in o.a. jaarlijkse bijdragen aan natuurbescherming in China, onderzoek, de bouw van een bamboebos en een modern pandaverblijf. Deze investering zal nooit terugverdiend worden. De eigenaar van de diertuin de heer M. Boekhoorn wil echter graag actief bijdragen aan natuurbeschermings-projecten en is bereid de enorme kosten voor zijn rekening te nemen.

Geschiedenis en Stand van Zaken Project

- 2000 - Eerste poging om panda's te verkrijgen. Deze poging is gestrand vanwege de kritische houding van Nederland jegens China op het gebied van mensenrechten. Het initiatief werd volledig ondersteund door Premier Kok en het Ministerie van Landbouw (zie bijlage 1).
- 2005 - Tweede poging via Huawei, een grote Chinese producent van Telecom apparatuur.
- 2009 - Derde poging is gestart met het tekenen van Letter of Intent met CAZG (Chinese Association for Zoological Gardens)(zie bijlage 2). CAZG is een NGO onder Ministry of Construction. Op advies van Chinese adviseurs is bewust gekozen voor deze nieuwe route via dit Ministerie.
- Ouwehands Dierenpark doet een serieuze donatie aan de Chengdu Panda Base om de schade te herstellen die veroorzaakt is door de grote aardbeving in 2008.
- 2010 - Lunch op residentie van Ambassadeur R. Bekink in Beijing ter gelegenheid van het aanstellen van Goodwill Ambassadeur [REDACTED]. Met vertegenwoordigers van CAZG, SFA, Ministry of Construction en de EU verantwoordelijke functionaris van BZ van de PRC, [REDACTED].
- Bezoek Chinese delegatie van de CAZG aan Nederland voor inspectie van Ouwehands Dierenpark. Dit bezoek is uitstekend verlopen. Onder meer werden bezoeken afgelegd aan het Binnenhof (Raadsadviseur BZ en Defensie Dhr [REDACTED]), Schiphol (o.a. lunch met CEO KLM dhr Hartman- officieel sponsor van het project, de heer H. Wiegel en de Chinese Ambassadeur), de Wageningen Universiteit en Ouwehands Dierenpark.
- [REDACTED]
- Op respectievelijk 30 april en 18 mei bezoeken MP Balkenende en Willem Alexander de World Expo in Shanghai. [REDACTED]
- Bezoek directeur van Ouwehands Dierenpark aan panda conferentie in Fuzhou.
- 2011 - Eigenaar van Ouwehands Dierenpark spreekt met Minister-president Rutte. MP geeft aan zeer enthousiast te zijn over het pandaproject van Ouwehands Dierenpark.
- Uitleencontract panda's uitonderhandeld met CAZG. CAZG geeft aan dat Ouwehands Dierenpark na Frankrijk als eerste aan de beurt zal komen om panda's te krijgen.
- Vertegenwoordigers van Ouwehands Dierenpark spreken met de RAAZ de heer [REDACTED] en SPO BZ Mevrouw [REDACTED] over voortgang project. Tijdens overleg wordt een brief van de Nederlandse Vereniging van Dierentuinen aan MP Rutte overhandigd waarin de brancheorganisatie aangeeft dat Ouwehands Dierenpark de dierentuin is waar de panda's gehuisvest moeten worden.
- MP Rutte spreekt in november [REDACTED] over de wens van de Nederlandse Regering en Ouwehands Dierenpark om panda's te ontvangen. [REDACTED] belooft die boodschap over te brengen aan China.
- Bezoek directeur Ouwehands Dierenpark aan panda conferentie in Changsha.
- Op 21 december 2011 ontvangt de CvdK Utrecht de heer R. Robbertsen de Chinese Ambassadeur Zhang Jun in Utrecht. Ouwehands Dierenpark geeft een introductie van de plannen. Robbertsen spreekt zijn steun uit voor dit project en Ouwehands Dierenpark.
- 2012 - Uitreiking mensenrechtentulp en prijs Prins Claus Fonds zorgen voor diplomatieke deining. Pas op de plaats is even noodzakelijk. BZ reageert passend en publiciteit is minimaal.
- Vertegenwoordigers van Ouwehands Dierenpark bezoeken Min. BZ Rosenthal op 12 maart 2012. De heer [REDACTED] en [REDACTED] zijn aanwezig namens Buitenlandse Zaken. De Minister gaf aan net als de PM zijn best voor het project te willen doen en belooft actie te nemen.

De rode draad is dat hij veel aanknopingspunten (voor)ziet voor intensievere samenwerking met China en dat de panda daar mooi inpast. Ook in het kader van economische diplomatie.

- MP Rutte spreekt in op 15 mei 2012 [redacted] in het Torentje over de wens van de Nederlandse Regering en Ouwehands Dierenpark om panda's te ontvangen. [redacted] antwoordde: bekend te zijn met de wens en het dossier, hij met competente autoriteiten dit zal opnemen in China en het zijn persoonlijke aandacht heeft.
- Door de proactievere aanpak van Denemarken komt dit land nu eerder in aanmerking voor de panda dan Nederland.
- Ambassadeur Bekink ontvangt op 25 juni 2012 de belangrijkste Chinezen die bepalend zijn voor het Pandaproject. De genodigden zijn:

- Mr [redacted] (vice-minister level, president CAZG)
- Mrs [redacted] (vp CAZG)
- Mrs [redacted] (foreign affairs Ministry of Construction)
- [redacted] (DG Europe Ministry of Foreign Affairs, opvolger [redacted] was verhinderd)
- Mr [redacted] (Adviseur Ouwehands Dierenpark)

Tijdens deze lunch wordt over en weer de steun uitgesproken voor de voortgang van het project. Men is het eens dat het op het programma staande bezoek van VP Verhagen ter gelegenheid van de viering van 40 jaar diplomatieke betrekkingen tussen NL en China, een goed moment is om een volgende stap in het proces te zetten.

- In september 2012 laat [redacted] (Vice-President of the Chinese Association of Zoological Gardens) weten dat Copenhagen Zoo zich terugtrekt door financiële problemen. Dit betekent dat de weg vrij is om op korte termijn een paar panda's aan NL toe te wijzen. Tevens is dit een zeer duidelijk signaal van Chinese zijde om actie te ondernemen.

Projectteam

Voor het Panda project is een projectteam opgezet dat bestaat uit :

Marcel Boekhoorn	(Eigenaar Ouwehands Dierenpark)
[redacted]	(Goodwill Ambassadeur en ereburger Beijing)
Hans Wiegel	(Adviseur)
Robin de Lange	(Directeur Ouwehands Dierenpark)
[redacted]	(Partner Boekhoorn M&A, Adviseur)
[redacted]	(Adviseur)

Afronding

- China en Nederland zijn er beiden bij gebaat dat de ingezette weg van sterk verbeterde betrekkingen wordt voortgezet. De panda's zouden hier toe als katalysator kunnen dienen.
- De keuze voor een land wordt door de president zelf gemaakt en daarom zal Nederland ook de hoogste afgevaardigden moeten inzetten. Mondjesmaat is de afgelopen jaren een aantal landen ons voorgegaan, maar nu is Nederland één van de belangrijkste kanshebbers zo niet de belangrijkste. Er is wel enige haast geboden aangezien we berichten hebben dat er diverse andere landen in de race zijn en omstandigheden kunnen veranderen.
- In China is men op alle niveaus positief over dit project van Ouwehands Dierenpark, zo blijkt uit mededelingen van de Chinese delegatie, feedback van Ambassadeur Bekink en van [redacted]
- Inmiddels hebben 3 opeenvolgende premiers (PVDA, CDA, VVD) dit project ondersteund.
- Hoewel er diverse informele pogingen zijn gedaan door de NL overheid dient er vanuit Den Haag een formeler formeel verzoek gedaan te worden. Dit kan door het sturen van een officiële brief of door het onderwerp op de agenda te zetten bij het eerstkomende officiële bezoek van de VP of MP aan China. Alleen dan zullen de Chinezen dit project serieus nemen.

SECRET
02-11-2012

- Doel is om zo spoedig mogelijk de reeds uitonderhandelde overeenkomst te ondertekenen subject to approval state council. Hiermee wordt de uitwisseling van de panda's voor tien jaar naar Nederland geformaliseerd.

Achtergrondinformatie
tbv gesprek met Buitenlandse Zaken over staatsbezoek koninklijk paar aan China (najaar 2015)

Panda

- De panda is een bedreigde, zeer zeldzame soort, die in het wild alleen nog in China voorkomt (de totale populatie bedraagt circa 1000 tot 2000 dieren)
- China heeft een fokcentrum ingericht voor deze soort en leent onder bepaalde voorwaarden gefokte panda's uit aan door hen gekozen landen
- China beheert het fokprogramma door aan te geven welke dieren naar welke dierentuinen mogen gaan om te proberen nakomelingen te verwekken
- Tot nu toe is het produceren van nakomelingen slechts in enkele gevallen gelukt

CITES¹-regelgeving

- De soort heet officieel reuzenpanda (*Alluropoda melanoleuca*) en staat op Lijst I van CITES (de strikt beschermde soorten)
- Volgens de CITES-regelgeving is er voor soorten van Lijst I een verbod op internationale handel van uit het wild afkomstige exemplaren; voor gefokte exemplaren geldt dat deze voor niet-commerciële doelen door het land van oorsprong mogen worden uitgevoerd, zoals ten behoeve van fokprogramma's in dierentuinen
- Als China een CITES-uitvoervergunning verleent voor deze dieren, zal Nederland een invoervergunning verlenen (RVO.nl); de invoervergunning wordt aangevraagd door de dierentuin die de dieren ontvangt
- De CITES-regelgeving stelt ook eisen aan het vervoer van de dieren naar Nederland (transport conform de dierenwelzijnsbepalingen)

Kosten en organisatie

- China stelt een tijdelijke leenovereenkomst op, die bepaalt dat er kosten aan het uitlenen van de dieren zijn verbonden (ca. 1 mln € per jaar per dier; daarbij komen de kosten voor het bouwen van de gespecialiseerde verblijven en voor het verzorgen en voeden van de dieren); China blijft eigenaar van de dieren
- In principe komen deze kosten voor rekening van de ontvanger; de betreffende dierentuin
- [REDACTED]
- De grote dierentuinen in Nederland zijn verenigd in de Nederlandse Vereniging van Dierentuinen (NVD), die onderdeel vormt van de Europese vereniging van dierentuinen (EAZA=European Animal Zoo Association); deze dierentuinen voldoen aan de hoogste kwaliteitcriteria

Aanbod van Nederland

- China plaatst haar aanbod in het kader van de versterkte samenwerking tussen beide landen op het gebied van natuur- en bosbeleid

¹ CITES staat voor Convention on International Trade in Endangered Species of wild fauna and flora

---

Van:
Verzonden: dinsdag 21 juli 2015 16:07
Aan:
Onderwerp: dierentuinenbesluit

Opvolgingsmarkering: Opvolgen
Markeringsstatus: Gemarkeerd

Bij deze nog wat info over de pandas nav mijn gesprek met

Alles is nog zeer vertrouwelijk.

De pandas zullen niet naar _____ gaan maar naar Ouwehands Dierenpark.

Ze komen tijdelijk en het kost Ouwehands een paar miljoen voor een paar jaar.

Hiervoor wordt op overheidsniveau een Memorandum of Understanding (MoU) tussen NL en China opgesteld.

Daarin wordt o.a. iets opgenomen over wetenschappelijk onderzoek en begeleiding (door WUR).

_____
Ouwehands onderhoudt hierover al enkele jaren contact met China.

_____
Betrokkenen: AZ, BuZa, WJZ (MoU), N&B en DAD.

N&B (_____) wil team samenstellen N&B-DAD.

Vanuit N&B wordt het getrokken door _____ (CITES-vergunningen etc.).

Vanuit DAD participeer jij daarin vanwege Besluit Houders van Dieren (voormalig dierentuinenbesluit).

Ik heb aadviseerd om RVO hier ook in te betrekken vanwege uitvoering dierentuinvergunning (

N&B neemt initiatief zodra actie nodig is.

_____
Groet

Van:
Verzonden: maandag 31 augustus 2015 15:22
Aan:
CC:
Onderwerp: FW: voorschrift bij wijziging dierentuinvergunning
Gevoeligheid: [REDACTED]

Hallo allemaal,

Ik heb nog even bij [REDACTED] nagevraagd of dit allemaal zo kon en inderdaad geen probleem.

Als een dierentuin een voorgenomen wijziging in het dierbestand meldt, dan treedt de procedure in werking. Uiteindelijk krijgt de de aanvrager een besluit thuisgestuurd dat hij de dieren mag gaan houden. [REDACTED]

Met vriendelijke groeten,

Directie Dierlijke Agroketens en Dierenwelzijn
Ministerie van Economische Zaken
Telefoon: 070-

Van:
Verzonden: maandag 31 augustus 2015 15:22
Aan:
Onderwerp: RE: voorschrift bij wijziging dierentuinvergunning
Gevoeligheid: [REDACTED]

Hoi

Je kan op deze wijze, prima de gebruikelijke procedure van een wijziging op de dierentuinvergunning uitvoeren.

Groet van

Van:
Verzonden: maandag 31 augustus 2015 13:59
Aan:
Onderwerp: FW: voorschrift bij wijziging dierentuinvergunning

Hallo

[REDACTED]
Denk jij dat er nog iets vergeten is in onderliggende mail? [REDACTED]
[REDACTED]

Met vriendelijke groeten,

Directie Dierlijke Agroketens en Dierenwelzijn
Ministerie van Economische Zaken
Telefoon: 070-

Van:
Verzonden: maandag 31 augustus 2015 13:25
Aan:
CC:
Onderwerp: Re: voorschrift bij wijziging dierentuinvergunning

Hoi

groet,

Verstuurd vanaf mijn iPad

Op 31 aug. 2015 om 13:25 heeft

het volgende
geschreven:

Beste

Hierbij een eerste overzicht van wat ik met hierover had gevonden in het Besluit houders van dieren.

In het Besluit houders van dieren staat een registratieverplichting:

Artikel 4.9. Register

1. De vergunninghouder voert een inzichtelijk register van elk dier of elke diergroep, waaruit de mutaties van de dieren en de ziektegeschiedenis blijken, en waarin in ieder geval de volgende gegevens zijn opgenomen:
- de wetenschappelijke soortnaam en het aantal dieren dat van die soort in de dierentuin wordt gehouden;
  - het geslacht, indien mogelijk en relevant;
  - de datum van verkrijging of de geboortedatum;
  - bij overdracht of verkrijging: de bestemming en de herkomst van de dieren en in voorkomend geval de nummers van de in- en uitvoerdocumenten en certificaten;
  - de identificatie van het dier of de diergroep door het ringnummer, het tatoeagenummer, het microchipnummer of, indien een registratienummer ontbreekt, een omschrijving aan de hand van bijzondere uiterlijke kenmerken;
  - bij vertrek van een dier of diergroep: de datum en de reden van vertrek en de naam en het adres van de eindbestemming;

g. bij bezoek van de dierenarts: de datum van dit bezoek, alsmede de gezondheidstoestand van het dier;

h. In geval van sterfte: de datum en de oorzaak van de sterfte.

2. Het register, bedoeld in het eerste lid, wordt ten minste een maal per maand bijgewerkt.

3. Bij vertrek gaat het dier of de diergroep vergezeld van een afschrift van alle op basis van het eerste lid bijgehouden relevante gegevens en documenten.

4. De gegevens, bedoeld in het eerste lid, worden gedurende vijf jaar na de dood of het vertrek van het dier of de diergroep bewaard en worden op verzoek aan de bevoegde autoriteiten overgelegd.

Op grond van artikel 4.9 moeten de gegevens die we volgens de MoU met China onverwijld moeten doorgeven (ziekte of sterfte) in ieder geval al worden bijgehouden door de dierentuin. Ze hoeven op grond van het besluit echter alleen op verzoek worden verstrekt aan de autoriteiten. Artikel 4.6 bepaalt welke voorschriften er aan een dierentuinvergunning kunnen worden verbonden

Artikel 4.6. Nadere voorschriften en beperkingen

De voorschriften en beperkingen die op grond van artikel 7.5, eerste lid, van de wet aan een vergunning kunnen worden verbonden, strekken tot nadere uitwerking van de artikelen 4.7 tot en met 4.12.

Groet,

Van:
Verzonden: maandag 18 januari 2016 13:25
Aan:
Onderwerp: FW: Inspectie CWCA

Van: @minbuza.nl
Verzonden: woensdag 16 september 2015 18:43
Aan:
Onderwerp: Inspectie CWCA

Beste allen,

██████████ CWCA heeft aan Ouwehands laten weten dat zij het niet nodig achten om op inspectie langs te komen. Deze stap wordt dus overgeslagen, nu volgen de onderhandelingen over de uitleenovereenkomst tussen Ouwehands en CWCA. ██████████ verwacht binnen enkele dagen een draft te ontvangen van CWCA. Ik houd jullie op de hoogte.

Groet,

Help save paper! Do you really need to print this email?

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Memorandum of Understanding
Between
Ministry of Economic Affairs of the Netherlands
And
State Forestry Administration of the People's Republic of China
On
Cooperation of Promoting Giant Panda Conservation

Ministry of Economic Affairs of the Netherlands and State Forestry Administration of the People's Republic of China (hereinafter jointly referred to as "the Participants", or referred to as "the Dutch Side" and "the Chinese side" respectively),

In view of the long-term friendly relationship between the Kingdom of the Netherlands and the People's Republic of China;

Looking forward to the Project of Collaborative Conservation and Research of Giant Panda (hereinafter referred to as "the Project") launched by Ouwehands Zoo Rhenen and the China Wildlife Conservation Association (hereinafter referred to as "the Partners"), to further promote the friendship between the Kingdom of the Netherlands and the People's Republic of China, as well as the friendship between both peoples, and to strengthen the cooperation and exchange between the two countries in the area of wildlife conservation, especially the endangered species;

Therefore, reach the arrangement as follows:

Paragraph 1 Cooperation Purpose

On the basis of equality, reciprocity and mutual benefit, in accordance with the relevant laws and regulations of each country as well as the Convention on International Trade In Endangered Species of Wild Fauna and Flora (CITES), the Participants will promote the smooth implementation of the Project complying with the Project Agreement, and facilitate the cooperation and exchanges between the two countries in the area of the conservation of wildlife including giant pandas.

Paragraph 2 Cooperation Content

The Participants will cooperate on the following issues:

1. The Participants will supervise the implementation of the Agreement on Collaborative Conservation and Research of Giant Panda between the Partners. The Dutch side will notify the Chinese side the status of the Project before the end of each year. In case of special incidents such as death and serious disease of the giant pandas occur, the Dutch side will immediately notify the Chinese side.
2. The Chinese side will evaluate the Project if needed, and the Dutch side will provide support and coordination. The evaluation results will be shared with the Dutch side.
3. The Participants will hold meetings at appropriate time, communicating with each other about the implementation of the Project.
4. The Chinese side will invite the Dutch side to China to attend activities related to Giant Panda conservation and management.
5. Any breach of the Project Agreement or dispute arising out of the Project implementation that cannot be resolved between the Partners, will be settled amicably through consultation between the Participants.
6. The Participants may develop exchanges and cooperation in the field of other species conservation based on the status of cooperation.

Paragraph 3 Cooperation Mechanism

Each Participant will appoint a special liaison office responsible for the contacts and coordination of the exchanges and cooperation under this Memorandum of Understanding. The Dutch liaison office is the Directorate-General for Agro and Nature of the Ministry of Economic Affairs of the Netherlands, and the Chinese liaison office is the Department of Wildlife Conservation and Nature Reserve Management of State Forestry Administration of the People's Republic of China.

Any dispute during the implementation of this Memorandum of Understanding will be resolved through negotiation by the Participants.

Paragraph 4 Sources of Funding

Each Participant will bear the cost of international travels, accommodations, meals and insurances, etc., incurred by its own visiting delegations. Expenses for other activities will be decided upon through further consultation.

Paragraph 5 Effective date, Amendment and Termination

This Memorandum of Understanding will become effective upon signature by the Participants and will remain in effect until the end of this Project when the pair of giant pandas, their cubs and derivatives are returned to China. Both Participants, upon mutual written consent, will be able to modify and supplement this Memorandum.

The Memorandum of Understanding is signed on October 26th 2015, in Beijing, in duplicate in the Chinese and English languages, each version being equally valid.

For Ministry of Economic Affairs of
the Netherlands

For State Forestry Administration of
the People's Republic of China

Sharon DIJKSMA
Minister for Agriculture

Zhang Jianlong
Administrator

**荷兰经济事务部
与
中华人民共和国国家林业局
关于
共同推进大熊猫保护合作的
谅解备忘录**

荷兰经济事务部和中华人民共和国国家林业局（以下简称“双方”，或分别简称为“荷方”、“中方”），

考虑到荷兰王国与中华人民共和国业已建立的友好关系；

期待荷兰欧维汉动物园与中国野生动物保护协会（以下简称“合作方”）开展的大熊猫保护研究合作项目（以下简称“合作项目”）进一步促进荷中两国友好，增进两国人民友谊，并加强两国在野生动植物，特别是濒危物种保护方面的合作与交流；

为此，达成协议如下：

第一条 合作宗旨

双方将根据各自国内相关法律法规以及《濒危野生动植物国际贸易公约》，在平等、互惠、互利的基础上，推动合作项目按照项目协议顺利实施，并促进两国在包括大熊猫在内的野生动植物保护领域的交流与合作。

第二条 合作内容

合作包括以下内容：

1. 荷中双方按照中荷大熊猫保护研究合作协议对合作方履行协议情况实施监管。荷方于每年年底前向中方通报合作项目进展情况。如发生大熊猫重大疾病、死亡等特殊事件，荷方应及时向中方通报情况。
2. 中方根据需要对合作项目进行评估，荷方将予以支持和配合，评估结果与荷方共享。
3. 双方将适时召开工作会议，相互交流合作项目进展情况。
4. 中方邀请荷方派员来华参加与大熊猫保护管理相关活动。
5. 如合作方在执行合作项目时出现违背项目协议约定或争议不能自行解决时，双方将共同协商解决。
6. 双方将根据合作情况开拓其他物种的保护交流与合作。

第三条 合作机制

双方指定专门的联络机构，负责联系和协调本备忘录下的交流与合作。荷方联络机构为荷兰经济事务部农业和自然司。中方联络机构为中华人民共和国国家林业局野生动植物保护与自然保护区管理司。

本备忘录在实施过程中如遇争议由双方协商解决。

第四条 经费来源

双方将负担各自代表团的国际旅费、食宿、保险等费用。其他费用另行协商。

第五条 生效、终止及修改

本备忘录自签字之日起生效，到合作方的合作项目结束，大熊猫及其幼仔和遗传物质返回中国为终止。经双方书面同意，可对本备忘录进行修改和补充。

本备忘录于2015年10月26日在北京签署，一式两份，每份用英文和中文书就，两种文本同等作准。

荷兰
经济事务部
代表

中华人民共和国
国家林业局
代表

戴克斯玛
农业大臣

张建龙
局长

